

Årsberetning for 2016/17 for Censorkorps i Matematik

Jon Johnsen

18. december 2019

Indledning

Denne almene beretning for Censorkorps for matematik vedrører det akademiske år 2016–17.

Der er desuden udarbejdet specifikke rapporter for hver af de institutioner, som censorkorpset har betjent i rapporteringsperioden:

AAU: Institut for matematiske fag.

KU: Institut for matematiske fag.

RUC: Institut for natur og miljø.

SDU: Institut for matematik og datalogi.

AU:

- Danmarks institut for pædagogik og uddannelse.
- Institut for matematiske fag.

De specifikke dele er sendt til de enkelte institutioner som tillæg til den almene beretning.

Censorkorpset for matematik virker til i alt væsentligt at være velfungerende. Men året blev præget af et par usædvanlige forhold.

Lovgrundlaget

Rapporteringsperioden blev kraftigt påvirket af den nye eksamensbekendtgørelse, der trådte i kraft den 10. juli 2016, nemlig bekendtgørelse nr. 1062 af 30. juni 2016 (som stadig er gældende).

Den væsentligste ændring for censorkorpserne var den følgende *opstramning* af reglerne for at kunne fungere som beskikket censor ved et givet universitet.

I den nye bekendtgørelses §53, stk. 1 hedder det sig nemlig:

Censorerne må ikke være ansat eller inden for de seneste 2 år have været ansat ved det universitet, hvor de skal virke som censorer. Medlemmer af universitetets bestyrelse kan ikke virke som censorer ved universitetet. En adjungeret professor eller adjungeret lektor kan ikke virke som censor ved det universitet, hvor vedkommende er adjungeret professor eller adjungeret lektor¹. Det skal i videst muligt omfang undgås, at eksaminatorer varetager censuropgaver for hinanden (gensidig censur).

For tydelighedens skyld fremhæves det her at:

- Censorer ikke må være ansatte ved det universitet, hvor de skal virke. Endda må de ikke have været ansatte i op til 2 år forud for censorgerningen.
- Censorer må ikke være adjungerede professorer/adjungerede lektorer på det universitet, hvor de skal virke.
- Bestyrelsesmedlemmerne for et universitet kan ikke virke på samme universitet som censorer.

Hvornår regnes man så for at være *ansat* ?

Dette gode spørgsmål blev allerede primo september stillet af såvel en censor i korpset som en studieleder ved et større universitet. I efteråret 2016 gik der derfor en væsentlig mængde tid med at afklare dette ansættelsesretlige grundspørgsmål, som censorer og censorformænd altså nu *også* skal vide besked med.

Formandskabets henvendelse til styrelsen om spørgsmålet fik aldrig et svar. Ved et dansk universitet gav en chefkonsulent derimod følgende meget sigende respons i sagen:

“Har man et ansættelsesforhold ved [universitetet], er man ansat.”

Sic.

Her kan det tilføjes, at personaleafdelingerne på flere af (eller alle!?) landets universiteter faktisk behandler censorerne *administrativt*, som om de er ansatte. Så det kunne befrygtes, at den nye regel i princippet ville medføre, at en censors virke ved et universitet ville udelukke censoren i en toårs periode fra at kunne virke ved samme universitet—hvilket i så fald ville give en omfattende ændring af hidtidig praksis.

Efter nogen research pegede oplysningerne dog entydigt på, at man i staten Danmark som arbejdstager altid anses for at være ansat—medmindre man kan bevise at være *honorarlønnet*.

¹Reglen blev i august 2018 udstrakt til også at gælde for et universitets emeriti.

Dette bevis føres ved at godtgøre, at man opfylder de følgende tre betingelser, som hver især er nødvendige, men altså tilstrækkelige i forening:

- Arbejdsgiveren har *ikke* instruktionsbeføjelsen. (Det vil sige, at både “hvor”, “hvornår” og “hvordan” kontrolleres af arbejdstageren.)
- Man er hyret til en konkret opgave, hvis løsning afslutter hvervet. (Der må ikke være en aftale om en gentagelse af arbejdet næste dag/uge/måned/år, hverken specificeret eller indtil andet meddeles; og endda ikke en implicit forventning om gentagelser af nogen art.)
- Man bliver betalt efter regning. (Man kan få et honorar p r afholdt foredrag; men ikke eksempelvis få l n for 10 timer til dækning af ens arbejde med at forberede og afholde foredragene.)

Censorgerningen godtgøres altså med *honorar*, da alle tre krav åbenlyst er opfyldt: I sit virke som censor er man *ikke* ansat.

På institutterne vil det derfor være formålstjenligt, at man nøje overvejer om hver enkelt extramurale fagperson kan gøre mest gavn som ekstern underviser eller som censor. De nuværende regler tillader *ikke*, at de benyttes på begge m der.

I følgebrevet af 7. juli 2016 til den nye eksamensbekendtgørelse fremgik den nye ministerielle hensigt, at universitetets ledere på alle niveauer derefterdags ikke længere skulle kunne fungere som censorer ved deres egne eller andre af landets universiteter. Imidlertid blev der også meddelt censorformandskaberne mulighed for at dispensere herfra, og efterfølgende blev denne benyttet for korpset i matematik, motiveret af at dette dækker en meget bred vifte af specialdiscipliner, som oftest kun er repræsenteret af få censorer, i visse tilfælde endda de nævnte ledere.

Korpsets anvendelse

Opgørelsen er udført for eksamenerne afholdt i det akademiske  r 2016/17 til og med 30. september 2017, idet alle eksamener og reksamener fra sommeren 2017 må anses for gennemførte på dette tidspunkt.

I de 12 måneder fra oktober 2016 til september 2017 viser allokeringen, at 143 af de 220 censorer, svarende til 65%, har været benyttede (en eller flere gange). Det er lidt højere end i tidligere 1-års perioder, men ikke helt tilfredsstillende, idet censorerne skal benyttes mindst hvert andet år (iht. bekendtgørelsens  52). S  der er behov for **at inddrage flere af censorerne**.

Blandt de 85 aftagercensorer har 54 været i funktion som censorer, dvs. 64%. Sammenlignet med ovenstående 65% er dette en fin udnyttelse af de extramurale censorer, så den tidligere noterede positive udvikling er blevet fastholdt.

I 2016/17 har kun 20% (44/220) af korpsets censorer virket på mere end et universitet (det er dog 31% af de benyttede). I de seneste årsrapporter var tallene 2010–12: 26%, 2012/13: 16%, 2013/14: 18%, 2014–16: 38%. Misforholdet er altså stadig stort, men de 20% er bedre end tidligere 1-års perioder. Det bør stadig udbedres ved at undgå, at et fåtal af censorerne har mange censuropgaver—det vil igen sige **inddragelse af flere** af censorerne.

Talt med multiplicitet er censorerne blevet benyttet i alt 572 gange i de 12 måneder, hvad der svarer til 4,0 gange i gennemsnit for de 143 benyttede censorer. Dette er 2,0 gange/semester/censor, hvad der er *højt* over tidligere tal (2014–16: 1,4).

Ud af de 220 censorer havde halvdelen, altså 110, blot 0–1 opgaver i perioden. Derimod havde hele 42 censorer 5 eller flere opgaver; altså 19% (42/220) med mere end 2 opgaver per semester. Dette er en uhensigtsmæssig skævvridning af opgavefordelingen, som desværre er på niveau med tallet i rapporten for 2014–16. Så igen er konklusionen, at der bør tilstræbes **inddragelse af flere** af censorerne.

Rapporteringsfrekvensen var sølle 64%, da jeg efterfølgende har modtaget 368 evalueringsskemaer fra censorerne vedrørende 572 eksamener. Tidligere blev frekvensen opgjort til langt højere tal, nemlig i 2010/12: 78%, 2012/13: 89%, 2013/14: 79%, 2014–16: 74%.

Der er således desværre tale om et **STORT tilbageskridt**. Dette hidrører nu fra 4 af de 6 institutioner som censorkorpset har kontakt til. Niveaulet burde i sagens natur ligge *langt* højere, så jeg skal igen opfordre alle universiteterne til at **sende samtlige skemaer** til censorformandskabet.

Kritik og ros

I rapporteringsperioden har en del censorer givet kommentarer, som samlet vidner om at eksamenerne i matematik stadig generelt forløber uden problemer. Jævnfør nedenstående opsummering fra de specifikke rapporter.

Der er dog stadig kritiske røster angående **censorhonoreringen** på universiteterne. Desuden er der nu kritik af **organiseringen** og **studieegnetheden**:

- God udfordrende skriftlig eksamensopgave.
- Velfungerende på alle måder.
- Intet at bemærke.
- En målbeskrivelse for specialer ville være nyttig—også for de studerende.
- Forløb fint.
- Flere af de studerende roste forelæsningserne og eksamen.
- Eksaminator bør overveje den tid der afsættes til spørgsmål i pensum generelt og vægtningen med hovedspørgsmålet.

- Eksamen forløb godt og som planlagt.
- Eksamen var velplanlagt og forløb uden problemer.
- Alt ved det gamle. Det endte i tårer for enkelte.
- Særdeles velfungerende eksamensafholdelse.
- Jeg var i tvivl om den eksterne vejleders rolle, men det var vejlederne hurtige til at få afklaret. Er der mon fælles regler nationalt?
- Igen i år er alt forløbet ganske glimrende.
- Alt godt. En fornøjelse at medvirke til.
- Jeg påpegede inden eksamen at der evt. var **habilitetsproblemer med vejleder** som eksaminator. Dette blev taget alvorligt af [universitetet] og en ny eksaminator blev udpeget og en ny eksamensdato fastlagt. Selve eksamen forløb problemfrit.
- ISA som fagdidaktisk opgave er **ikke tilstrækkeligt beskrevet i studieordningen**. I hvert fald mangler tydelige bedømmelseskriterier.
- **Afregning som censor er alt for lav:** En time er ikke tilstrækkeligt til at læse og kritisk vurdere en 20–25 siders opgave, votere med eksaminator og udfylde skemaer.
- En vellykket eksamen. Alt har fungeret supergodt.
- God kommunikation med eksaminator inden og i løbet af eksamen.
- Mange udeblevne, 13 [af de 51 på protokollen], og 2 gik uden at trække. Kun 12 af de 51 fik “4” eller over. 15 fik “02”. De studerende virkede generelt usædvanligt blanke, uden en basal forståelse for matematik generelt. Det er min vurdering at **studiet har et strukturelt problem**, ikke specielt knyttet til pågældende kursus.
- Der er **meget langt mellem undervisningens afslutning og eksamen**. Man bør overveje om en kortere pause kan give et mere retvisende billede af de studerendes udbytte af kurset.
- Alt forløb godt.
- Fornuftig tidsramme til at læse projektet og god fleksibilitet fra vejleders side. Vi fik en god snak om rapporten og var enige om alle punkter, herunder karakteren.
- Ingen afleverede projekter ! Derfor har jeg kun påført de forlods 120 minutter for opgavegodkendelse mm.
- En del studerende har meget klart **haft gavn af at få lov til at læse til eksamen igen** [ifm. reeksamen].
- Der bliver gjort en god indsats fra eksaminators side for at holde niveauet højt. Emnerne er velvalgte og dækker pensum bredt. Et enkelt minus ved eksamensformen er, at vi nogle gange kommer i tidsmangel efter den studerendes oplæg.
- Alt forløb særdeles tilfredsstillende.
- God gruppeeksamen.
- Min første gruppeeksamen. Godt med den individuelle eksamination til sidst.

Som tidligere gengives de relevante af kommentarerne i årsberetningens specifikke dele, der tilsendes de enkelte institutter.

Eksaminander

I de evaluerede eksamener har der været mindst 4122 eksaminander (talt med multiplicitet). Det kan ikke opgøres mere præcist, da ikke alle censorer opgav antallet i skemaet—og så var rapporteringsfrekvensen som nævnt kun 64%.

Ankesager

Korpset har i det akademiske år 2016/17 ikke deltaget i ankenævn.

Desuden har der ikke i perioden været henvendelser om udpegning af censorer til ombødømmelser eller omprøver ved medhold i klagesager.

Høringer

I marts 2017 blev censorformandskaberne alle indbudt til en høring om rapporten fra det tidligere nedsatte censorudvalg. Det blev noteret, at udvalget i dets arbejde havde udspurgt en lang række interessenter (en høring), og der blev ikke set nogen anledning til at fremsætte bemærkninger til rapporten.

I maj 2017 blev formandskabet indbudt til at kommentere en selvevalueringsrapport angående matematikuddannelsen på AU. Med hjemmel i bekendtgørelsens §52, stk. 2, punkt 2, fremsendtes bemærkninger angående mulige justeringer af den samlede vifte af eksamenstyper mm. i den forestående studierevision.

Fordeling af censuropgaver

Censuropgaverne fordeles iht. bekendtgørelsens § 52 af censorformanden.

I praksis indkaldes *forslag* til censorfordeling pr. 15. november og 1. maj fra institutterne på alle universiteter (desuden også pr. 1. oktober og 1. marts fra de kvartalsorganiserede). Derefter meddeles snarest belejligt, hvorvidt forslaget kan godkendes, og hvilke ændringer der evt. er nødvendige.

Denne fleksible ordning forudsætter naturligvis, at man på **institutterne er villige til at** efterleve bekendtgørelsens krav om at

- censorerne i korpset skal **alle bruges regelmæssigt** (mindst hvert 2. år og ved flere universiteter), og
- **gensidig censur undgås** i videst muligt omfang.

Af hensyn til det første beder jeg direkte om, at man stiler mod at bruge aftager-censorer til 1/3 af opgaverne (hvilket tidligere var et formelt krav).

I henseende til det andet er der i perioden blevet konstateret et enkelt tilfælde af gensidig censur, og der er taget skridt til at undgå gentagelser af forholdet.

Begge dele kan vel tilgodeses enkelt, ved at man instruerer medarbejderne i at inddrage en **bred vifte af censorer** i forslagene; jvf. “Korpsets anvendelse”.

Ændringer af korpset

Efter indstilling fra formandskabet, har Styrelsen for Forskning og Uddannelse i 2016/17 foretaget 1 ekstraordinær nybeskikkelse, idet korpset efter et dødsfald i 2016 havde behov for et supplement.

Der er ikke foretaget ad hoc-beskikkelser i beretningsperioden.

I foråret 2017 viste det sig nødvendigt at anmode styrelsen om at afbeskikke en censor med henvisning til bekendtgørelsens §58, stk. 5, hvilket blev effektueret efter periodens udløb.

Andre nyheder

I juni 2017 blev censorkorpsets web-side forbedret, så man kan søge blandt censorernes emneord efter de discipliner, der indgår i en given eksamen.

Møder

I bekendtgørelsens § 52, stk. 3 hedder det at

“censorformandskabet medvirker til en løbende dialog om udviklingen i prøve- og eksamenssystemets kvalitet, herunder eksamensopgavernes kvalitet, ved mindst hvert andet år at afholde censormøder med censorerne i censorkorpset og kontaktmøder mellem universiteterne, herunder aftagerpaneler, og censorerne.”

I perioden så jeg ikke behov for disse møder. (Bestemmelsen blev senere ophævet den 28. august 2018.)

Derimod har der atter vist sig **konkrete behov** for at kommunikere hensigterne med (dele af) de nye eksamensbekendtgørelser ud til lærere, studieledere, institutledere og fakultetskontorer. Dette har jeg så gjort efter bedste evne — og jeg skal gerne gøre det igen, når behovet måtte opstå.

Med venlig hilsen

Jon Johnsen
Formand for Censorkorps for matematik